

Història de ...

DOS PONTS

1. DOS PONTS

Del conjunt d'elements patrimonials a conservar en la part alta d'Escaldes-Engordany, n'hi ha dos que destaquen per sobre de tots: el **pont d'Engordany** i el **pont de la Tosca**.

La seva importància històrica, artística i significativa fa que estiguin declarats com a béns d'interès cultural en la categoria de monuments segons la llei 9/2003 del patrimoni d'Andorra. Tanmateix, formen part del catàleg comunal del Pla d'Ordenació i Urbanisme Parroquial d'Escaldes-Engordany.

Aquests elements arquitectònics són de gran rellevància per entendre la història de la parròquia i del país.

2. ELS NUCLIS HISTÒRICS D'ESCALDES I EL BARRI

Si un observa la relació entre el **nucli històric d'Escaldes** en relació amb la del **Barri** s'adonarà que hi ha una mena d'externalitat d'aquest, respecte al primer, derivada de l'orografia de l'indret. En efecte, existeix una espècie de pinçament en el paisatge provocat pel **Roc del Metge** i el riu **Valira d'Orient** que impedeix la continuïtat física urbana entre el centre històric d'Escaldes i el Barri. De tota manera aquest obstacle físic no influeix en l'íntima unió social i immaterial entre ambdós nuclis urbans.

1.

Foto aèria de l'any 2000. Encerclat el pont d'Engordany a l'esquerra i el pont de la Tosca a la dreta. Al centre el triangle del Roc del metge que actua com una falca que impedeix la soldadura entre el centre històric d'Escaldes i el Barri.

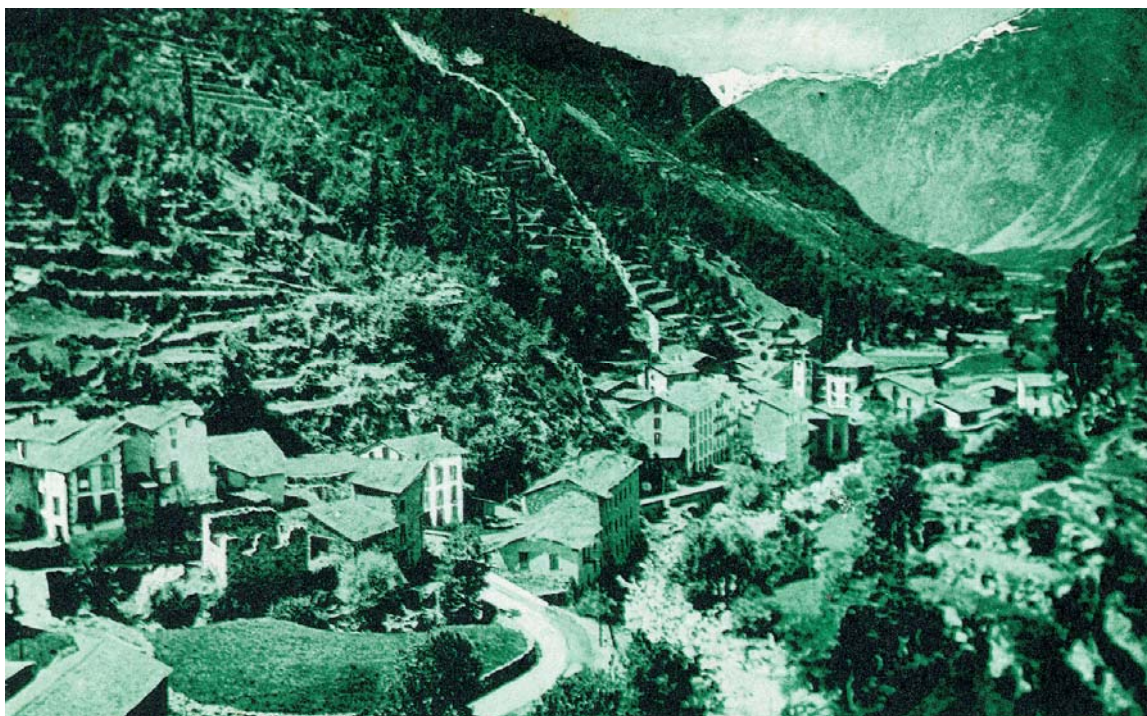
Història de ...

DOS PONTS

Si acceptem, el que sembla molt plausible i raonable, que l'existència del veïnat del **Barri** vagi íntimament lligada a la de la font d'aigua calenta i a l'important cabal del **Madriu**, ens adonem alhora que és l'aigua, la termal i la indústria hotelera derivada, la que ha generat, en el decurs del segle XX, una continuïtat emblemàtica entre el centre històric d'**Escaldes** i el **Barri**. Per la banda de muntanya, l'**hotel Paulet**, l'**hotel Parrilla**, l'**hotel Muntanya**, l'**hotel Termes** i l'**hostal Valira** representaven aquesta línia continua. Per l'altra banda, la **fonda Andorrana** (després l'**hotel Carlemany**), l'**hotel Palacín** i l'**hotel Pla**, sense oblidar el **café Central**, tancaven aquest corredor hotelier al voltant de l'aigua termal.

Un fort lligam immaterial mitjançant un rosari de cases pairals soldava de manera silenciosa aquesta estreta relació. **Cal Pordiós**, **cal Trastet**, **cal Jaumetó**, **cal Perrutxet**, **cal Sabaté de la Canaleta**, **Cal Tomàs**, **Cal Jepet**, **Cal Vilaginés**, **Cal Xirro**, **Cal Prat**, **Cal Fusilé**, **Cal Farreró**, **Ca la Felícia**..., constitueixen un conglomerat social que integrava aquella "externalitat" del Barri a la que ens referim més amunt.

2. Vista general del Barri i del nucli històric d'Escaldes. S'observa l'entitat del veïnat del Barri amb el pont de la Tosca a la part esquerra inferior i la discontinuïtat física que provoca el Roc del Metge, entre el Barri i el centre històric d'Escaldes.

Història de ...

DOS PONTS

Les visures tant el **pont d'Engordany** com el de la **Tosca** ens indiquen una bona integritat i autenticitat dels monuments. Una altra cosa són els entorns immediats sobretot pel que fa al pont de la Tosca. En aquest cas l'evolució viària i edilícia ha reduït el pont a un banal pas per travessar el riu quedant marginat totalment. La intervenció en l'entorn hauria d'anar més enllà d'una operació de reformulació de l'espai urbà per incloure els solars edificats o no. Caldria en ambdós casos definir els entorns de protecció que preveu la llei 9/2003 del patrimoni d'Andorra.

3. Fotografia presa des del pont d'Engordany. No apareixen encara les antenes de Ràdio Andorra. A l'esquerra, Ensucaranes. A la dreta el Barri, amb el pont de l'antiga carretera i el conjunt de construccions del Muntanya sota la carretera, abans del pont. S'aprecia també l'obstacle orogràfic que ha impedit històricament la unió del Barri amb el centre històric.

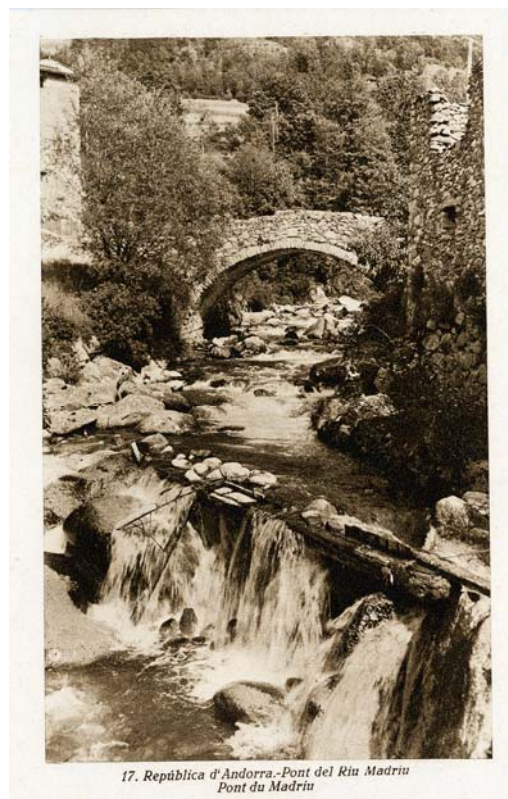

3. PONT DE LA TOSCA.

3.1. NOTA HISTÒRICA.

El **pont de la Tosca** és un monument que representa tant un recull de períodes i fets històrics com una referència per ajudar a comprendre i interpretar els canvis d'escala en l'Andorra moderna i contemporània, en particular en la zona nord-oriental d'Escaldes-Engordany. Del que acabem d'afirmar es desprèn que el valor patrimonial d'aquest monument no queda estrictament circumscrit a l'àmbit físic i material sinó que va molt més enllà. El **pont de la Tosca** cal considerar-lo, en efecte, l'epicentre d'un corpus important de valors intangibles que s'estenen des de molt antic a l'època actual.

Antiga palanca de fusta per travessar el riu **Madriu**, probablement com algunes de les que encara es poden veure en rius menors o en certs gravats antics, el **pont de la Tosca** fou transformat amb l'aparença aproximada que avui coneixem, l'any 1820 (inscripció en la pedra), any en què la palanca de fusta va ser substituïda pel pont de pedra actual. **Fra Tomàs Junoy**, en la seva *Relació sobre la Vall d'Andorra*, l'any 1838, el situa i cita de la manera següent: "*Al E. De las Escaldas hi ha las casas del Barri, cuasi contiguas, y al cap de mun se passa la rivera Madriu per un pon de pedra*". Fins fa pocs decennis, el terra del pont encara presentava l'acabat amb el típic "engravat" o "gravat". La proliferació del pas rodat va acabar provocant, fa uns anys, l'execució d'un paviment amb morter de pòrtland. De fet aquest tipus de ponts no eren previstos per fer amb carros (rodament) sinó a bast. L'acabat aspre del "gravat" s'adequava a aquest ús. Eren, com s'anomenava alguna vegada, potser ponts asners?

4. El pont de la Tosca a principis del s.xx amb una peixera rudimentària en primer pla.

Història de ...

DOS PONTS

El **pont de la Tosca** és un pont de pedra, d'un sol tram, amb un únic arc de mig punt o rodó (lleugerament rebaixat. Veieu aixecament en plànol) amb cappel·lons o estreps de planta quadrada que reposen directament sobre la penya. La seva construcció és clàssica, a partir d'un cindri de fusta (són visibles les empremtes en l'arc) i amb dos paredats paral·lels, i l'execució simultània de tota la caixa, on predomina l'ordenament horitzontal de les filades amb pedres de dimensions moderades i petites i amb reblè interior (tècnica habitual), principalment en les seccions extremes. Aquestes dues parets s'aixequen uns 80 / 90 cm per damunt de la rasant lleugerament corbada del pont, formant els dos ampits de protecció. Els dos cantells de l'arc de la boca del pont van ser realitzats, encara que no totalment, amb pedra tosca rústicament adovellada. És un pont que cal considerar de dimensions discretes, tant pel que fa a la seva llum com a la seva alçada sobre el nivell de l'aigua, si bé la fisonomia encaixonada del **riu Madriu** en aquest indret, li confereix una certa esveltesa. Esveltesa avui incrementada per l'excavació del llit del riu provocada per la **riuada del 1982** que va enfonsar la cota de l'aigua uns dos metres, conferint una imatge més abrupta a l'indret. Val a dir que la secció en el punt mitjà de l'arc pot qualificar-se de moderada el que afegit a la també moderada alçada dels ampits confereixen al pont un equilibri geomètric notable.

5. i 6.

El mateix pont.
"Dos" rius diferents.
Efectes de la riuada de 1982.
En la foto 2 es veuen les piquetes de medicació de cabdal (període prospectiu pre-FHASA).

7.

L'aparell de la pedra amb l'aresta amb tosca adovellada. Pedra amb la data esculpida.

Història de ...

DOS PONTS

El nom de **Tosca** prové de la presència d'aquest tipus de pedra que per la seva tonalitat blanquinosa (avui un xic enfosquida) i pel seu aparell, ressalta sobre la resta de l'aparell del pont, posen en evidència una inequívoca voluntat estètica en la seva utilització. La pedra tosca és una pedra que constitueix la part superior de les laves volcàniques on hi ha aglomerades cendres i lapil·li. És una pedra esponjosa, lleugera i asprosa que té la particularitat de poder ser treballada (es pot serrar amb eines de fuster) amb molta facilitat quan és molla. Aquestes característiques han fet que sigui freqüent trobar-la en decoracions en arcades, rosetons, parets tramades amb fusta, envans,... És probable que l'aspror o la rudesia de la seva textura expliqui el qualificatiu, etimològicament provinent del llatí *tusculus*, donat a aquesta pedra que era emprada també, per a pelar els porcs els dies de la matança. Aquesta operació que es realitzava escaldant el pèl del porc, prèviament socarrat, amb aigua gairebé bullent, en **El Barri** - veïnat contigu al pont de la **Tosca** - es duia a terme amb l'aigua termal que brollava just al costat superior del cappont sud del pont de la **Tosca**. Aquest brollador que avui encara pot identificar-se in situ en un estat lamentable de semi abandó i sense cabal, s'anomenava El Pouet. Aquest és un més dels molts elements d'interès patrimonial intangible lligat a l'indret que ens ocupa i que anirem desgranant més endavant.

8.

Pont de la Tosca i diversos detall interessants: En primer pla la peixera del canal de la mola del Muntanya; al fons la primitiva fàbrica de les mantes; a la dreta l'antiga casa de cal Xic i darrere l'hotel Paulet amb el treball de decoració en façana.

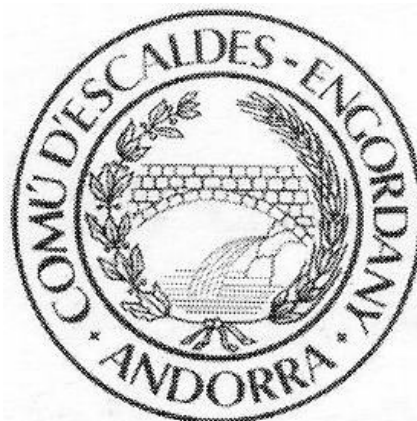
Sembla que les característiques geomètriques del pont van tenir en compte correctament el cabal del **riu Madriu** i les seves revingudes. Les dramàtiques **riuades del 1936** van significar una dura prova que el pont va superar sense sofrir cap desperfecte. La peixera de sota el pont va suportar malament l'embranchida del **Madriu**, igual com va succeir-li al canal de la riba esquerra que des de la peixera que regularment s'apedaçava, duia l'aigua per fer anar la **mola del Muntanya**, situada a la confluència del **Madriu** i el **Valira d'Orient**. Només el primer tram va aguantar més o menys la força de les aigües. La mola no va poder resistir la fúria dels dos rius que se la van endur. També va tenir el mateix final la **fusteria dels Laborda** situada uns metres més amunt. Passada la riuada, les aigües del **Madriu** ja no van fer rodar mai més les pedres de la mola **farinera del Muntanya** que no va ser reconstruïda. A la peixera, reconstruïda, del **Pont de la Tosca** tampoc s'hi va tornar, aprofitant la tebiesa de les seves aigües, a rentar llana.

Història de ...

DOS PONTS

Com s'ha pogut intuir pel dit fins ara, conflueixen en el **pont de la Tosca** dos valors essencials per comprendre la seva significació cultural: *els caminars i les aigües*. De fet aquesta significació i el simbolisme corresponent queden expressats en l'escut del comú d'Escaldes-Engordany, on el pont de la Tosca i les aigües, la del riu i la font termal, interpreten l'expressió gràfica de la vila.

9.

Escut oficial d'Escaldes-Engordany.

El **pont de la Tosca** era el camí (l'únic) per anar d'Escaldes a Engolasters. No era un anar qualsevol. Aquest camí unia el poblet d'Escaldes amb lo **Mas del Noguer**, testimoni d'un tipus i època de poblament del territori poc estudiat i ple d'interès. Aquest mateix camí, seguint amunt, arribava a Engolasters, veritable provisió de terres per un poble, Les Escaldes, que no n'anava gens sobrat.

Avui aquest camí ha estat malmès amb la construcció de la carretera. Per aquest mateix camí, d'Engolasters, hi baixaven cada tardor, el gra, les trufes, la llenya i més d'un ramat. El pas per l'hivern quedava així garantit per moltes famílies.

Cada tardor creuaven el **pont de la Tosca**, pagesos i ramats que feien cap a la fira d'Andorra. De tràfec de contraban i de contrabandistes n'era el pont, testimoni cada any. Del **Barri** sortien les colles que enfilant el camí de la muntanya, ajudats per animals fins a un bon tros amunt, començaven un llarg caminar que de vegades no acabava fins al Berguedà. Ben segur que el **pont de la Tosca** va ser testimoni també del tràfec (traginers, ferro, carbó, fargaires) de la **farga d'Andorra, Madriu** amunt, que va veure interrompuda tota

10.

Estat actual del camí d'Engolaster s entre el pont de la Tosca i el pont de la carretera de l'obac.

possibilitat de produir, amb la seva destrucció l'any 1837, pocs anys després de la construcció del pont de pedra actual. De pedra, de granit, van sorgir al voltant del pont dos edificis interessants de l'època de l'arquitectura del granit. L'**hotel Carlemany** i la **casa Joan Aleix**.

11.

Hotel Carlemany després de les obres de rehabilitació interior.

Història de ...

DOS PONTS

El **pont de la Tosca** era pas obligat per creuar el **Madriu** per seguir camí des de la vall central d'**Andorra la Vella** i **Escaldes** cap a **Encamp** i des d'allà, ben entès, cap a **Canillo**, **Soldeu** i l'**Arieja**. Era, el **pont de la Tosca**, una ròtula important. Probablement aquesta notorietat reconeguda, va impulsar la substitució de la palanca de fusta pel pont de pedra actual. Era doncs, un punt estratègic d'aquell fràgil, però vital fil que unia dues bandes dels Pirineus, que comunicava les dues portes claus d'Andorra. Avui, n'és encara un vestigi singular. D'aquests caminars i de les seves infraestructures en queden vestigis de diferents èpoques i dubtes d'alguna altra: el pont d'arc rodó de pedra del **camí d'Engolasters** (per sobre del **pont de la Tosca**) per sota del qual passava l'antic camí per anar cap a **Encamp**, abans de l'arribada de **FHASA**, avui gairebé colgat; el pont construït per **FHASA** per creuar el **Madriu** quan va fer-se la carretera amb la construcció de la central, avui amagat sota una mena de placeta al costat de l'**hotel Carlemany**; un cappont amb la mateixa tècnica de l'anterior, és a dir de l'arquitectura del granit, inacabat, testimoni d'un dubte abandonat per **FHASA**; òbviament, el **pont de la Tosca**.

12.

En primer pla el pont construït per FHASA i al fons el pont de la Tosca. Pot veure's cal Cusumet encara en construcció.

Els caminars i les aigües es complementen que no pas s'enfronten, en el **pont de la Tosca**. Perquè tots dos valors són indissociables del nucli històric del **Barri**. De fet, tots quatre - caminars, aigües, pont i llogaret - constitueixen un corpus incomprensible per separat. Com s'explicaria sinó, que el **Barri**, paraula procedent de l'àrab *barrî / barr*, "exterior", s'hagués implantat justament allà a l'exterior, apartat del nucli d'Escaldes, en plena obaga? Per on podia entrar millor el camí que pel primer llogaret habitat després d'**Encamp**, com era el **Barri**?. Perquè el camí passava per "dins" el **Barri** quan encara eren dempeus, fa poc més de trenta anys, la casa i l'era de **cal Cusumet** que alineades amb la de **cal Xic** delimitaven la vora dreta del **camí d'Engolasters** en el seu inici, des d'on es percebia el fumejar de l'aigua calenta i se'n flairava la seva característica olor.

De les aigües, tant les termals com les fredes, en parla també l'esmentat llibre de Fra Junoy: "*Tot lo peu de la montanya en que està edificat lo poble de las Escaldas brolla de aigua sulfurea, y si troban varias fons abundans de un calor ecessiu bonas per veure y per banys sulfureos (...) És de particular estimació la petita fon de raja en lo torren de Madriu mes amun del Barri no sols per la temperatura de son calor com aigua tebia, sí que tambe per tan sulfurea, que lo Dr Anton Ximenes metje de Andorra la aprecia al millor sulfureto, y com atal causa los*

13.

Fotografia aèria de l'any 2000, amb el pont de la Tosca, la fàbrica de les mantes i la vegetació exuberant del riu Madriu.

Història de ...

DOS PONTS

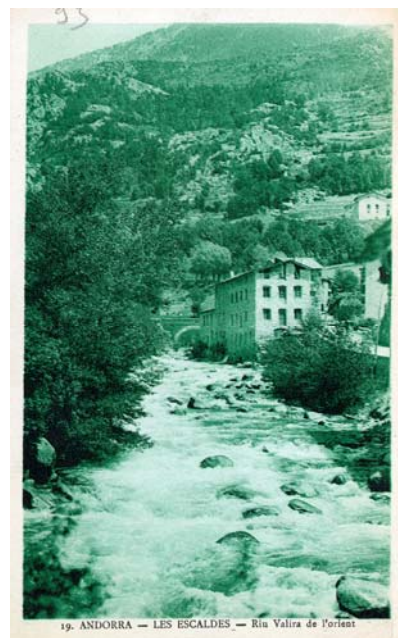
mes bons efectes als que las prenen." Més endavant, el mateix vicari d'Anyòs, explica:

"Tots els pagesos se treballen lo canem y la llana de sa cullita que despres ne fan fer draps per los teixidors de las Escaldas i Sn Julia (...) En las Escaldas se troben deu, ô dotse nocs o batans per enfortir lo drap ab l'aygua calenta y sulfurea." Aigua com a força motriu -

moles i batans - i aigua com a energia i eina per a l'artesanat i l'indústria tèxtil. L'aigua també com a líquid remeier i per escalfar les cases. De la indústria tèxtil contemporània, en queden els edificis, la maquinària s'ha perdut. La coneguda com a **fàbrica de les mantes** forma part, de manera indissociable, del paisatge que des del **pont de la Tosca** es veu mirant **Madriu** amunt. En forma part des de fa molts anys. Ja en fotografies de principis del segle XX apareix el cos més antic, l'últim en sentit ascendent, del conjunt que coneixem avui i que afegeix l'ampliació amb dos cossos d'edifici construïts davant de l'inicial. Conceptualment la fisonomia actual no

difereix de la primera. A la que avui veiem, la caracteritza probablement el capcer esglaonat amb rivet vermellós, testimoni dels corrents estètics que Segre amunt van entrar a **Andorra** amb el segle XX i probablement d'un mimetisme estètic d'una certa arquitectura industrial (amb coberta de teula inclosa) que es repeteix, per exemple, a **Sant Julià** en la **fàbrica de tabacs Reig** o fins i tot en alguna casa de la mateixa vila. De tot aquest conjunt de valors, alguns tangibles d'altres no tant i uns quants completament intangibles, el pont de la Tosca n'és, sense cap mena de dubte, el catalitzador material més significat de l'entorn en el qual es produeixen o es manifesten. La **fàbrica de les mantes** representa avui l'únic i últim testimoni d'una llarga tradició d'utilització de l'aigua com a energia en aquest indret concret. A més de la desapareguda **mola del Muntanya**, per sota del **pont de la Tosca** a la seva riba esquerra hi va haver probablement un mínim de tres construccions més d'aquests tipus (moles / batans). Dos de segures, una de **cal Pordiós** i una de **cal Sec**. Sembla que una tercera havia compartit l'espai amb les dues anteriors.

De fonts cal també parlar-ne en tractar el **pont de la Tosca**. La **font del Pouet**, calenta, sulfurosa i a tocar del pont; la fonteta dels safareigs una mica més amunt i igual de calenta; la font de la magnèsia a l'altra banda de riu, al camí del **Roc de Caldes**, no gaire més lluny, amb la seva olor i gust característics; i encara una darrera, l'anomenada **font de la Fàbrica**, més tèbia i menys forta que les altres, transferida avui gairebé al món de l'arqueologia. Totes tres - i aquesta última - a quatre passes del pont. Més lluny, però igual íntimament lligades al **Barri** i a la seva gent, la **font de Ferro** i la **font del Gat**, les dues a l'obac, per damunt i al sud-oest d'aquest nucli històric d'**Escaldes**.

14.

El Valira d'Orient amb el nou pont del Madriu al fons i les dues construccions del Muntanya encara dempeus.

Història de ...

DOS PONTS

4. PONT D'ENGORDANY

4.1. NOTA HISTÒRICA

La unió, el **1726**, dels antics nuclis urbans d'**Escaldes** i d'**Engordany** són l'origen de l'actual parròquia després que el **1978** l'antic Quart s'independitzés d'Andorra la Vella. El camí d'Engordany era el que lligava ambdues poblacions que partia de la plaça de **Santa Anna d'Escaldes** i salvava el riu Valira d'Orient amb el **pont dit d'Engordany** resseguia el peu de la muntanya de **Pedarn**.

Fra Tomàs Junoy, en la seva *Relació sobre la Vall d'Andorra*, l'any 1838 comenta: "Al E. Y a 2/4 de Andorra alas dos parts del Valira oriental comunicanse per una pon de pedra hi há les Escales de 200 h. N. E. De Andorra prop de las Escaldes en una costa hi ha Engordany de 80 h."

25.

Festa Major a la plaça Santa Anna el 1905. A l'esquerra ca la Felícia i a la dreta l'hotel Pla. Es pot veure com les baranes del pont van a morir

L'existència d'aigües calentes va ser determinant per l'assentament humà en aquest indret alhora que donava origen al nom llatinitzat de la població d'**Escaldes** (Es-Caldes. Les Caldes, com apareixia escrit als llibres d'actes de Comú i Quart) i segons alguns estudiosos (com per exemple el pireneista Manel Anglada) fins i tot el mateix nom d'Andorra podria provenir d'aquesta font "*singular, la més important, la d'aigua calenta abundant*", si algun dia es confirmés la teoria encara qüestionada, segons la qual el topònim Andorra podria provenir de l'ètim *iturria*, la font.

Història de ...

DOS PONTS

Les aigües termals permetien rentar i tenyir la llana i per tant, l'aparició d'una indústria tèxtil del que encara queden records com la fàbrica de les mantes al costat del **pont de la Tosca**. El desenvolupament d'aquesta manufactura va portar, el **1604**, a la creació de la **Confraria de Paraires i Teixidors de Sant Pere Màrtir i Sant**

26.

El pont el 1920 circa amb el riu sense canalitzar. Es pot veure la casa Jaume de Roca i la serradora i el molí Puader a la dreta.

Ivó. L'advocació a **Sant Pere Màrtir** a església parroquial deriva d'aquesta associació artesanal fet que mostra la importància, social i econòmica, que va tenir aquest recurs natural. De fet, no es pot entendre que Escaldes sigui l'únic nucli tradicional d'Andorra que es desenvolupés a l'obaga si no fos pel profit que es treia de l'aigua.

Tanmateix el recurs natural de l'aigua calenta estarà en l'origen del desenvolupament turístic de la parròquia a l'inici del segle XX i la selecta clientela benestant que venia a "prendre les aigües". Es tractava d'un turisme minoritari que cercava descans i salut fent excursions pel país i passejades per la parròquia resseguint les diferents fonts d'aigua freda i calenta que hi havia.

Per un altre costat la història de l'aprofitament de les aigües com a bé públic la podríem resumir en el llistat de fonts que trobem al voltant dels nuclis d'**Escaldes** i el **Barri**:

El Pouet (aigua calenta)

Font del safareig del Barri (aigua calenta)

Font de la Fàbrica (aigua calenta)

Font de la Magnèsia (aigua freda)

Font del Roc del Metge (aigua calenta)

Font de la plaça Santa Anna (dos aixetes / aigua freda i calenta)

Font del Tirader de la Canaleta (aigua freda)

Font de la Paella (aigua freda)

Font del Gat (aigua freda)

Font de Ferro (aigua freda)

Val encara la pena afegir la font de la façana de l'**hotel Carlemany**, que posa en relleu la importància simbòlica i remeiera o com a mínim des d'un punt de vista saludable que

Història de ...

DOS PONTS

tenia l'aigua i que d'aquesta manera es posava a l'abast de tothom, per fruit de les seves virtuts. Eren finals dels anys quaranta.

27. Font del Roc del Metge.

28. Font de la Magnèsia.

29. Font de la plaça Sta. Anna.

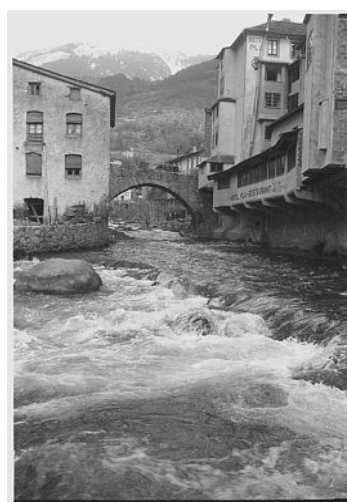
30. Font de la Paella.

31. Font de la placeta de l'obac.

32. Font del hotel Carlemany.

Afegim que aquesta font (1948) i les de la **plaça Santa Anna** (1951), la **del Tirader** de la **Canaleta/placeta de l'obac** (1982) i la de la **Paella** (1954) constitueixen exemples significatius de decoració funcional i de mobiliari urbà respectivament, de l'època de l'arquitectura del granit a Andorra.

El **pont d'Engordany** va ser bastit el 1785 després que una riada se n'emportés l'anterior de 1772 com testifica les restes que queden de l'arrancada de la riba dreta. El nou pont es va traçar per sota i a toca del precedent alhora que més a prop de la plaça de **Santa Anna**, fet que va implicar la reestructuració d'aquest espai. En la mateixa riba hi havia la casa **Jaume de Roca** (seu actual de l'arxiu històric comunal) i, a continuació, la serradora i el **molí del Puader**, conegut també com el **molí**

33.

El pont d'Engordany el 1911 circa. Apareix l'hotel Pla a l'esquerra.

34.

El pont aigües avall encaixat entre contruïcions.

Història de ...

DOS PONTS

d'Ensucaranes o del cap del pont (convertit avui en habitatge). A la riba esquerra la barana de pedra d'aigües avall donava contra l'hotel Pla, que al ser enderrocat, l'any 2010, va quedar sense continuïtat alhora que es perdia l'encant del reduït espai de la plaça de Santa Anna que feia de porta d'entrada a la part alta d'Escaldes.

35.

Sobre del primer dia de l'emissió dels Correus espanyols a Andorra sobre els ponts d'Eropa. 23 d'abril del 2018.

El pont segueix la construcció de tradició medieval típica d'aquest tipus d'infraestructures al Pirineu. En aquest cas, igual que en el pont de la Tosca, es tracta d'un pont de dimensions moderades d'un sol arc de mig punt amb dos cantells de dovelles de pedra tosca sobre el que descansen dos paredats de fàbrica irregular.

Són encara visibles les marques del cindri de fusta que va guiar la construcció.

El taulell del pont dibuixa un pla inclinat des del punt alt del carrer d'Engordany al punt baix de la plaça de **Santa Anna** donat al punt una sensació d'asimetria quan es contempla frontalment.

Aigües a vall el pont es presenta avui en dia encaixat entre edificis mentre que, aigües amunt, queda emmarcat pels passejos de ronda.

36.

El pont d'Engordany el segell dels ponts d'Europa emès pels Correus espanyols a Andorra.

PD. Memòria explicativa adjuntada a la proposta de restauració dels dos ponts presentat al projecte CALDES promociat pel Comú d'Escaldes el mes de gener del 2021.

